

Vassdragskalking – Status og info med vekt på Agder

TEFA-seminaret 7. mars 2019

Helge Tjøstheim
Miljødirektoratet

Oppsummering av 2018 – Prosjekter Agder

- Småskala doseringsanlegg - Monebekken, Tovdalsvassdraget (prøvedrift, evalueres 2019)
- Kalkdoserer Møska, Lygna - Ferdigstilles våren 2019
- Høiebekken, Otra - besluttet kalking (se pH-Staus 1-2019)
- Otra - Utredning om forsuringsstatus og forslag til tiltak
- Kartlegging av optimaliseringstiltak og nye kalkingsvassdrag

Foto: Terje Lysnes, Franzefoss Minerals AS

Tiltaksovervåking laksevasdrag 2017-2018

Status og trender Agder 2017

- Vannkvaliteten har blitt bedre på referansestasjoner grunnet redusert avsetning av forsurende stoffer
- Moderat kalkforbruk 2017 (til tross for storflom)
- Vannkvalitetsmålene (pH lakseførende strekning) oppfylt med få unntak i alle vassdragene
- Vannkvaliteten i ukalkede sideelver periodevis uakseptabel for anadrom fisk

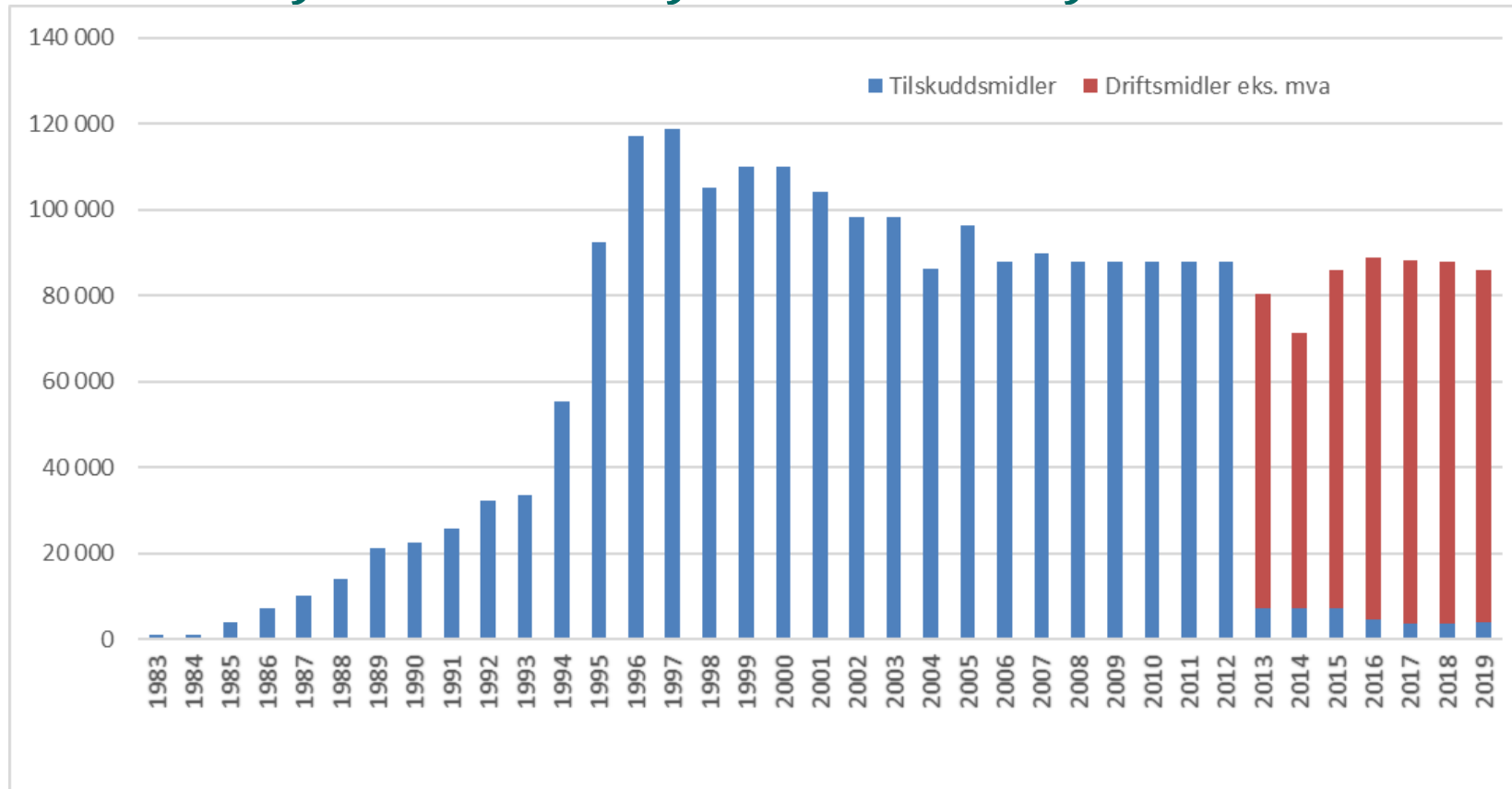
Flom gir gjentatte problem for ungfiskundersøkelser

- Ikke gjennomførbart i 2017, dels heller ikke 2018
- Ekstraordinært vårelfiske 2019: Kvina, Lygna, Mandal, Tovdal + mulig båtelfiske Nidelva

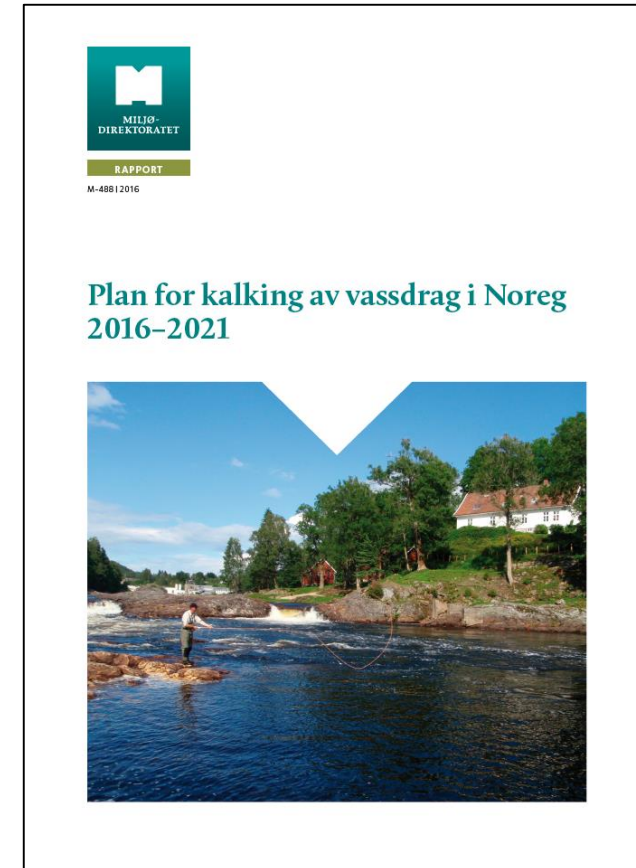
Budsjettsituasjonen nasjonalt

Plan for kalking av vassdrag i Norge

- De fleste prosjektene i planen er gjennomført eller under gjennomføring/utredning
  - Behov for å revidere planen allerede nå
  - Ny plan gjeldende fra 2020
- Oppdatere kunnskapsgrunnlaget om forsuringsstatus
  - Ny 1000-sjøers undersøkelse i 2019

Optimaliseringstiltak/nye prosjekter i Agder

- Underlag for utarbeidelse av ny nasjonal plan
- Dialog med Fylkesmannen for videre oppfølging
  - 30 potensielle prosjekt
  - Undersøkelser for å verifisere kalkingsbehov
- Innspill og lokal kunnskap ønskes velkommen

Otra – kalking anadrom strekning?

- Forsuringssituasjonen og behovet for fullkalking av Otra har vært uavklart
- Konklusjon 2008: periodevis marginal vannkvalitet for produksjon av laks (forsuringsepisoder)

Ny vurdering fra NIVA 2018, med tiltaksforslag:

- Nedbørfeltet på ~1000 km² nedstrøms Byglandsfjord tilføres surt aluminiumsholdig vann i nedbørsperioder
- Anbefalt dosering i 2-3 sidevassdrag + evt. terrengkalking

Workshop i regi av Otra Laxefiskelag januar 2019

→ Besluttet videre undersøkelser og planlegging i 2019 med sikte på at det blir kalking (primært dosererkalking)

